

مجله علوم تربیتی و روان‌شناسی
دانشگاه شهید چمران اهواز، بهار و تابستان ۱۳۸۶
دوره سوم، سال چهاردهم، شماره‌های ۱ و ۲
ص: ۱۶۶-۱۴۹

تاریخ دریافت مقاله: ۸۴/۱۱/۴
تاریخ بررسی مقاله: ۸۶/۳/۲۷
تاریخ پذیرش مقاله: ۸۷/۳/۲۸

بررسی روابط ساده و چندگانه هدف‌های چهارگانه پیشرفت با اضطراب امتحان و عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان پسر سال اول دیبرستان‌های شهرستان ایذه

مظفر قلی‌زاده*

دکتر حسین شکرکن**

دکتر جمال حقیقی***

چکیده

در این پژوهش روابط ساده و چندگانه هدف‌های چهارگانه پیشرفت با اضطراب امتحان و عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان پسر سال اول دیبرستان‌های شهرستان ایذه مورد بررسی قرار گرفت. نمونه این تحقیق شامل ۳۸۱ دانش‌آموز بودند که به صورت تصادفی مرحله ای انتخاب شدند. در این پژوهش از خرده مقیاس‌های اهداف تبحرگرا، عملکردگرا و عملکردگریز از مجموعه الگوهای یادگیری سازگار^۱ (PALS)، خرده مقیاس هدف تبحرگریز از مجموعه مقیاس‌های اهداف پیشرفت اندرو، لیوت، هولی و مک گرگور^۲ (۲۰۰۱) و همچنین پرسشنامه اضطراب امتحان اهواز به عنوان ابزارهای تحقیق استفاده شده است. بررسی نتایج حاصل نشان داد که بین هدف تبحرگرا و اضطراب امتحان همبستگی منفی معنی‌دار، بین هدف تبحرگریز و اضطراب امتحان همبستگی مثبت معنی‌دار وجود دارد و بین اهداف عملکردگرا و عملکردگریز با اضطراب امتحان همبستگی معنی‌داری وجود ندارد. در ضمن هر چهار متغیر اهداف تبحرگرا، تبحرگریز، عملکردگرا و عملکردگریز با عملکرد تحصیلی

*

**

***

- 1- Patterns of Adaptive Learning Scales
- 2- Andrew, Elliot, Holly, & McGregor

مجله علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز

همبستگی مثبت است. همچنین، نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون با روش ورود مکرر، نشان داد که ضریب چند متغیری برای ترکیب خطی متغیرهای اهداف چهارگانه پیشرفت با اضطراب امتحان دانش‌آموزان معنی‌دار است. ضمناً، نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که از میان متغیرهای اهداف چهارگانه پیشرفت به عنوان متغیرهای پیش‌بین، تنها متغیرهای اهداف تبحرگرا و تبحرگریز پیش‌بینی کننده اضطراب امتحان و متغیرهای اهداف تبحرگرا و عملکردگریز پیش‌بینی کننده عملکرد تحصیلی می‌باشند.

کلید واژگان: هدف گرای تبحرگرا، هدف گرای تبحرگریز، هدف گرای عملکردگرا، هدف گرای عملکردگریز، اضطراب امتحان

مقدمه

کارهای مک کلند و لوین در نظریه خود تمایل به موفقیت و اجتناب از شکست را به عنوان تعیین کننده‌های اصلی رفتار مربوط به پیشرفت در نظر گرفت. ولی الیوت و چرچ^۴ (۱۹۹۷) پیشنهاد کرده‌اند که شاخه هدف‌های اصلی عملکردی اصلاح شود تا تمایز میان انگیزش گرایش-اجتناب^۵ را شامل شود. به خصوص آن‌ها یک قالب سه شاخه از هدف‌های پیشرفت ارائه کرده‌اند که در آن ساختار هدف‌های تبحری^۶ بدون تغییر باقی می‌ماند، اما ساختار هدف‌های عملکردی^۷ به دو بخش تقسیم می‌شود تا هدف‌های عملکردگرا^۸ و عملکردگریز^۹ را تشکیل دهد. اخیراً اندرو و همکاران (۲۰۰۱) قالب سه

در گذشته نظریه‌پردازان انگیزش، در بحث پیرامون پیشرفت تحصیلی، طبقه خاصی از رفتارها را حول محور شایستگی برای تقسیم‌بندی هدف‌های دانش‌آموزان در نظر می‌گرفتند، به این صورت که فرد ممکن است خواهان رسیدن به شایستگی باشد و یا ممکن است نخواهد که از برچسب ناشایستگی اجتناب کند. در ابتدا دو جهت‌گیری مستقل یعنی تمایل به موفقیت و اجتناب از شکست، به وسیله لوین، دمبو، فستینگر و سی یوز^۱ (۱۹۹۴)، به نقل از مرادی‌زاده، (۱۳۸۲) به عنوان ملاکی برای تعیین رفتار مرتبط با پیشرفت در نظر گرفته شد. همچنین، اتکینسون^۲ (۱۹۵۶)، به نقل از الیوت و هاراکویویکز^۳، (۱۹۹۶) با توجه به

4- Church
5- approach-avoidance
6- mastery goals
7- performance goals
8- performance-approach goals
9- performance-avoidance goals

1- Lewin, Dembo, Festinger, & Sears
2- Atkinson
3- Elliot, & Harackiewicz

بررسی روابط ساده و چندگانه هدف‌های چهارگانه پیشرفت با اضطراب امتحان ...

شاخه‌ای هدف‌های پیشرفت را توسعه بخشیده‌اند. در قالب سه شاخه‌ای فرق اجتناب-گرایش فقط در مورد عملکرد اعمال شده و هدف‌های تبحر دست نخورده باقی مانده است. قالب جدید به خوبی فرق گرایش-اجتناب را با تقسیم هدف‌های تبحری به تبحرگرا و تبحرگریز شامل می‌شود.

الیوت و مک گرگور^۱ (۲۰۰۱) مدل چهارگانه هدف‌های پیشرفت و اضطراب امتحان را بر روی دانشجویان دختر و پسر دانشگاه به کار بردند. در تحقیق آنان، هدف‌های تبحرگرا با اضطراب امتحان رابطه نداشت، ولی هدف تبحرگریز با اضطراب امتحان رابطه مثبت معنی‌داری داشت. هدف عملکردگریز با اضطراب امتحان رابطه مثبت معنی‌داری نشان داد و هدف عملکردگرا با اضطراب امتحان رابطه مثبت ولی غیرمعنی‌دار داشت.

اندررو و همکاران (۲۰۰۱) در تحقیقی که بر روی ۱۸۰ دانشجوی (۴۹ مرد و ۱۳۱ زن) در حال تحصیل در سطح مقدماتی روان شناسی انجام گرفت، نشان دادند که هدف عملکردگریز پیش‌بین مثبت اضطراب امتحان

و هدف تبحرگریز پیش‌بین مثبت، مهم و یا حاشیه‌ای اضطراب امتحان هستند. متغیرهای هدف تبحرگرا و عملکردگرا رابطه‌ای با اضطراب امتحان نداشتند.

اسکالویک^۲ (۱۹۹۷) در تحقیقی رابطه بین هدف‌های تبحری، عملکردگرا و عملکردگریز را با اضطراب امتحان ریاضی و اضطراب، در کلاس زبان بر روی ۲۵۳ دانش‌آموز پایه‌های ۶ و ۸ بررسی نمود. نتایج به دست آمده نشان داد که هدف تبحری با اضطراب امتحان ریاضی رابطه منفی معنی‌دار (۰/۲۳-) داشت، ولی با اضطراب در کلاس زبان رابطه‌ای نداشت، همچنین، با اضطراب امتحان ریاضی رابطه منفی معنی‌دار (۰/۱۵-) داشت، اما با اضطراب در کلاس زبان رابطه‌ای نداشت. هدف عملکردگریز با اضطراب امتحان ریاضی و اضطراب در کلاس زبان رابطه مثبت معنی‌دار نشان داد. مرادی‌زاده (۱۳۸۲) تحقیقی بر روی ۳۷۷ دانش‌آموز پسر پایه اول دبیرستانهای شهر اهواز انجام داد و به این نتیجه رسید که هدف معطوف به تکلیف (تبحری) با اضطراب امتحان رابطه‌ای ندارد. هدف خودارتنقایی (عملکردگرایی) با

2- Skaalvik

1- McGregor

- اضطراب امتحان رابطه منفی معنی‌دار و هدف خود تخریبی (عملکردگریز) با اضطراب امتحان رابطه مثبت معنی‌دار دارد. همچنین، اندرو و همکاران (۲۰۰۱) در تحقیقی نشان دادند که هدف عملکردگرا پیش‌بین مثبتی برای عملکرد امتحان بود، در حالی که هدف عملکردگریز پیش بین منفی بود. در این راستا، دیگر متغیرها (تبحرگرا و تبحرگریز) مهم نبودند.
- وندوال، کرون و اسلوکام^۱ (۲۰۰۱) در پژوهشی دریافتند که بین هدف تبحری و عملکرد تحصیلی قبلی و بعدی رابطه مثبت معنی‌داری (۰/۲۶ و ۰/۲۱) وجود دارد. هدف عملکردگرا رابطه مثبت معنی‌داری (۰/۲۷) با عملکرد تحصیلی قبلی داشت، ولی رابطه‌ای با عملکرد بعدی نداشت. هدف عملکردگریز رابطه منفی غیرمعنی‌داری (۰/۱۵-) با عملکرد قبلی داشت، ولی با عملکرد بعدی رابطه منفی (۰/۲۳-) معنی‌داری داشت.
- در همین رابطه، باتون، متیو و زاجاک^۲ (۱۹۹۶) در سه مطالعه که بر روی دانشجویان کارشناسی انجام دادند، دریافتند که بین هدف تبحری و عملکرد تحصیلی رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد، در حالی که بین هدف عملکردگرا و عملکرد تحصیلی رابطه مثبت معنی‌داری وجود نداشت. نیک مرام و سرمد (۱۳۷۷) در پژوهشی رابطه بین اهداف پیشرفت و عملکرد تحصیلی را مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان دادند که از میان چهار نوع هدف گرای، فقط هدف عملکردگرا با عملکرد تحصیلی رابطه معنی‌دار داشت.
- شکرکن، هاشمی شیخ شبانی و نجاریان (۱۳۸۴) در پژوهشی نشان داد که هدف تبحری با عملکرد قبلی و بعدی رابطه مثبت معنی‌دار دارد، ولی هدف عملکردگرا و عملکردگریز با عملکرد تحصیلی قبلی و بعدی رابطه‌ای نداشتند.
- به علاوه، مرادی‌زاده (۱۳۸۲) در تحقیقی به این نتیجه رسید که هدف معطوف به تکلیف (تبحری) با عملکرد تحصیلی رابطه‌ای نداشت. هدف خودارتقایی (عملکردگرا) با عملکرد تحصیلی رابطه مثبت معنی‌دار و هدف خودتخریبی (عملکردگریز) با عملکرد تحصیلی رابطه منفی معنی‌دار داشت.
- هدف این پژوهش بررسی روابط ساده و چندگانه هدف‌های چهارگانه پیشرفت با اضطراب امتحان و عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان پسر پایه اول دبیرستان‌های شهرستان ایذه می‌باشد.

1- Vandwalle, Cron, & Slocum
2- Button, Mathieu, & Zajac

فرضیه‌های این پژوهش عبارتند از:

۱. هدف گرایی تبحرگرا با اضطراب امتحان رابطه منفی دارد.
۲. هدف گرایی تبحرگریز با اضطراب امتحان رابطه مثبت دارد.
۳. هدف گرایی عملگرا با اضطراب امتحان رابطه‌ای ندارد.
۴. هدف گرایی عملکردگریز با اضطراب امتحان رابطه مثبت دارد.
۵. هدف گرایی تبحرگرا با عملکرد تحصیلی رابطه منفی دارد.
۶. هدف گرایی تبحرگریز با عملکرد تحصیلی رابطه منفی دارد.
۷. هدف گرایی عملکردگرا با عملکرد تحصیلی رابطه مثبت دارد.
۸. هدف گرایی عملکردگریز با عملکرد تحصیلی رابطه منفی دارد.
۹. هدفهای چهارگانه پیشرفت با اضطراب امتحان رابطه چندگانه دارند.
۱۰. هدفهای چهارگانه پیشرفت با عملکرد تحصیلی رابطه چندگانه دارند.

ایده می‌باشد که در سال تحصیلی ۸۴-۸۳ مشغول به تحصیل بوده‌اند. از این جامعه آماری، تعداد ۳۸۱ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب شد. بدین ترتیب که ابتدا از بین مدارس شهری، روستایی و غیرانتفاعی به نسبت تعداد مدارس، چند مدرسه انتخاب شدند. از مدارس شهری ۴ مدرسه، از مدارس روستایی ۲ مدرسه و از مدارس غیرانتفاعی ۱ مدرسه انتخاب گردید. از هر مدرسه نیز به تعداد نسبت دانش آموزان آن مدرسه، آزمودنی‌های تحقیق برگزیده شدند.

ابزار تحقیق

۱. **مقیاس هدف تبحرگرا.** مقیاس مذکور حاوی ۵ ماده است که نظر دانش‌آموزان را در مورد هدف‌هایی که در زمینه تحصیل دنبال می‌کنند، جویا می‌شود پایایی این مقیاس با روش آلفای کرونباخ، توسط میدگلی^۱ و دیگران (۲۰۰۰)، ۰/۸۵ گزارش شده است. در این تحقیق حاضر، پایایی این مقیاس به روش آلفای کرونباخ و تنصیف به ترتیب ۰/۶۱ و ۰/۶۰ به دست آمده است. روایی این مقیاس نیز با محاسبه همبستگی آن با مقیاس

جامعه و نمونه تحقیق
جامعه آماری این تحقیق شامل همه دانش آموزان پسر سال اول دبیرستان‌های شهرستان

پژوهش، پایایی این مقیاس با دو روش آلفای کرونباخ و تصنیف به ترتیب $0/78$ و $0/70$ محاسبه شد. روایی این مقیاس از طریق همبستگی بین این مقیاس با مقیاس هدف عملکردگرای نیکولز (۱۹۸۴) $0/60$ گزارش شده است. در این پژوهش، همبستگی مقیاس مذکور با پرسشنامه ملاک $0/61$ به دست آمد.

۴. مقیاس هدف عملکردگرای این مقیاس دارای ۴ ماده است و تمایل دانش‌آموزان را به گریز از خوردن بر حسب کردن منعکس می‌نماید. پایایی این مقیاس توسط میدگلی و همکاران (۲۰۰۰) با روش آلفای کرونباخ $0/74$ گزارش شده است. در این پژوهش، پایایی مقیاس مذکور با دو روش آلفای کرونباخ و تصنیف به ترتیب $0/64$ و $0/65$ محاسبه شد. در پژوهشی توسط میدگلی و همکاران (۲۰۰۰)، به نقل از حاجی یخچالی، حقیقی و شکرکن، (۱۳۸۰) رابطه بین هدف عملکردگرای خود ناتوان سازی تحصیلی را $0/23$ ، با هدف عملکردگرای کلاس درس $0/25$ و با عملکرد در درس ریاضی $0/15$ گزارش کرده‌اند. در این تحقیق، همبستگی مقیاس مذکور با پرسشنامه ملاک $0/60$ محاسبه شد.

نیکولز^۱ (۱۹۸۴) $0/67$ گزارش شده است. در تحقیق حاضر، همبستگی این مقیاس با پرسشنامه ملاک $0/50$ محاسبه شده است.

۲. مقیاس هدف تبحرگرای این مقیاس شامل ۳ ماده می‌باشد و منعکس کننده عدم تمایل دانش‌آموزان به یادگیری و تبحر پیدا کردن در مهارت‌ها و موضوعهای تحصیلی می‌باشد. اندرو و همکاران (۲۰۰۱) پایایی این مقیاس را با روش آلفای کرونباخ $0/89$ گزارش نمودند. در این تحقیق، پایایی مقیاس مذکور با دو روش آلفای کرونباخ و تصنیف به ترتیب $0/68$ و $0/62$ محاسبه شده است. اندرو و همکاران (۲۰۰۱) همبستگی بین هدف‌های تبحرگرای و هدف‌های تبحرگرا را $0/35$ ، با هدف‌های عملکردگرای $0/36$ و با هدف‌های عملکردگرا $0/27$ به دست آوردند. در این پژوهش، رابطه بین هدف تبحرگرای با پرسشنامه ملاک $0/51$ محاسبه شد.

۳. مقیاس هدف عملکردگرا. این مقیاس دارای ۵ ماده است و منعکس کننده تمایل دانش‌آموزان به داشتن عملکرد بهتر نسبت به دیگران می‌باشد. پایایی این مقیاس توسط میدگلی و همکاران (۲۰۰۰) با روش آلفای کرونباخ $0/89$ گزارش شده است. در این

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار گروه نمونه

متغیرها	شاخص آماری	میانگین	انحراف معیار	تعداد ماده‌ها
هدف تبحرگرا	۲۰/۸۰	۲/۷۳	۵	
هدف عملکردگرا	۱۷/۵۰	۴/۱۱	۵	
هدف تبحرگریز	۱۰/۵۰	۲/۸۴	۳	
هدف عملکردگریز	۱۴/۸۷	۳/۵۸	۴	
اضطراب امتحان	۳۳/۶۸	۱۴/۰۱	۲۵	
عملکرد تحصیلی	۱۵/۰۵	۲/۰۷	-	

سازندگان مقیاس اضطراب امتحان، ابزار ساخته شده از پایایی و اعتبار کافی برخوردار است و از آن می‌توان در دو مقطع تحصیلی راهنمایی و دبیرستان استفاده کرد.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های این پژوهش شامل یافته‌های توصیفی و یافته‌های مرتبط با فرضیه‌های تحقیق هستند که به شرح زیر گزارش می‌شوند: یافته‌های توصیفی در جدول ۱ و یافته‌های مربوط به فرضیه‌ها در جدول‌های ۲ تا ۵ ارائه می‌گردند.

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود در متغیر هدف تبحرگرا میانگین و انحراف معیار نمره آزمودنی‌ها به ترتیب ۲۰/۸۰ و ۲/۷۳، در متغیر هدف عملکردگرا ۱۷/۵۰ و ۴/۱۱، در متغیر هدف

۵. مقیاس اضطراب امتحان^۱. این مقیاس یک ابزار ۲۵ ماده‌ای است که از طریق تحلیل عوامل و با استفاده از یک نمونه از دانش‌آموزان پایه سوم دوره راهنمایی تحصیلی شهر اهواز تهیه شده است (ابوالقاسمی، اسدی مقدم، نجاریان و شکرکن، ۱۳۷۵). در پژوهش مزبور، ضریب پایایی این ابزار به وسیله دو روش بازآزمایی و آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۷۷ و ۰/۹۴ گزارش شده است. از نظر اعتباریابی نیز این ابزار به طور همزمان با مقیاس اضطراب عمومی^۲ (نجاریان، عطاری و مکوندی، ۱۳۷۵) و مقیاس عزت نفس کوپر اسمیت همبسته شده و ضرایب اعتبار آن به ترتیب ۰/۶۷ و ۰/۵۷- اعلام گردیده است. به نظر

1- Test Anxiety Inventory
2- Anxiety Questionnaire

تبحرگریز ۱۰/۵۰ و ۲/۸۴ و در متغیر هدف عملکردگریز ۱۴/۸۷ و ۳/۵۸ می‌باشد. در متغیر اضطراب امتحان میانگین و انحراف معیار، به ترتیب، ۳۳/۶۸ و ۱۴/۰۱ و در متغیر عملکرد تحصیلی ۱۵/۰۵ و ۲/۰۷ می‌باشد.

برای بررسی ارتباط نمره‌های دانش‌آموزان در پرسشنامه هدفهای پیشرفت و اضطراب امتحان و عملکرد تحصیلی از روش آماری همبستگی ساده بین هدف‌های تبحرگرا، عملکردگرا، تبحرگریز و عملکردگریز با اضطراب امتحان

جدول ۲. ضرایب همبستگی ساده بین هدف‌های تبحرگرا، عملکردگرا، تبحرگریز و عملکردگریز با اضطراب امتحان

اضطراب امتحان			متغیر ملاک
تعداد نمونه (n)	سطح معنی‌داری (p)	ضریب همبستگی (r)	شاخص‌ها متغیر پیش‌بین
۳۸۱	۰/۰۲۷	-۰/۱۱	هدف تبحرگرا
۳۸۱	۰/۱۶۳	۰/۰۷	هدف عملکردگرا
۳۸۱	۰/۰۵۵	۰/۱۰	هدف تبحرگریز
۳۸۱	۰/۱۵۹	۰/۰۷۲	هدف عملکردگریز

جدول ۳. ضرایب همبستگی ساده بین هدف‌های تبحرگرا، عملکردگرا، تبحرگریز و عملکردگریز با عملکرد تحصیلی

عملکرد تحصیلی			متغیر ملاک
تعداد نمونه (n)	سطح معنی‌داری (p)	ضریب همبستگی (r)	شاخص‌ها متغیر پیش‌بین
۳۸۱	۰/۰۰۰۱	۰/۳۲	هدف تبحرگرا
۳۸۱	۰/۰۰۰۱	۰/۲۶	هدف عملکردگرا
۳۸۱	۰/۰۰۱	۰/۱۸	هدف تبحرگریز
۳۸۱	۰/۰۰۰۱	۰/۲۴	هدف عملکردگریز

بررسی روابط ساده و چندگانه هدف‌های چهارگانه پیشرفت با اضطراب امتحان ...

هدف عملکردگرا و هدف عملکردگیز با اضطراب امتحان رابطه معنی‌داری ندارند، ولی هدف تبحرگیز با اضطراب امتحان رابطه مثبت معنی‌داری دارد. ($p=0/027$ و $r=-0/11$)

همان طور که در جدول ۳ ملاحظه می‌شود بین هر چهار هدف تبحرگرا عملکردگرا، تبحرگیز و عملکردگیز با عملکرد امتحان رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد.

برای بررسی فرضیه‌های ۹ و ۱۰ پژوهش حاضر از تحلیل رگرسیون به روش ورود و گام به گام استفاده شد که نتایج آن در جداول ۴ و ۵ آورده شده‌اند.

همان طور که در جدول ۴ قسمت (الف) مشاهده می‌شود، طبق نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون با روش ورود مکرر، ضریب همبستگی چندگانه برای ترکیب خطی متغیرهای هدف‌های چهارگانه پیشرفت با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان برابر $MS=0/36$ و $RS=0/13$ می‌باشد که در سطح $p<0/0001$ معنی‌دار است. مقدار ضریب همبستگی چندگانه ($MR=0/36$) از مقدار رابطه ساده هر یک از متغیرهای مذکور با عملکرد تحصیلی بالاتر است. بنابراین، فرضیه ۱۰ پژوهش تأیید می‌گردد. همچنین، با توجه به جدول ۵ قسمت (ب) مشاهده می‌شود که از میان متغیرهای هدف‌های چهارگانه پیشرفت به عنوان متغیرهای

جدول ۴. ضرایب همبستگی چندگانه هدف‌های چهارگانه پیشرفت با اضطراب امتحان با روش (الف) ورود (Enter) و روش (ب) مرحله‌ای (Stepwise)

الف	شاخص‌های آماری	همبستگی چندگانه MR	ضریب تعیین RS	نسبت F احتمال p	ضرایب رگرسیون				مقدار ثابت (a)
					۱	۲	۳	۴	
اضطراب امتحان	هدف‌گرایی تبحرگرا	۰/۱۱	۰/۰۱۳	F=۴/۹۱ P<۰/۰۲۷	$\beta=-۰/۱۱$ b=-۰/۵۸ t=-۲/۱۲ p=۰/۰۰۱				۴۵/۷۶
	هدف‌گرایی عملکردگرا	۰/۱۳	۰/۰۱۷	F=۳/۱۹ P<۰/۰۴۲	$\beta=-۰/۱۳$ b=-۰/۶۹ t=-۲/۴۸ p=۰/۰۱۳	$\beta=۰/۰۷$ b=۰/۲۹ t=۱/۲۱ p=۰/۲۲۷			۴۴/۰۶
	هدف‌گرایی تبحرگریز	۰/۱۸	۰/۰۳۱	F=۴/۰۲ P<۰/۰۰۸	$\beta=-۰/۱۶$ b=-۰/۸۰ t=-۲/۸۸ p=۰/۰۰۴	$\beta=۰/۰۵$ b=۰/۱۶ t=۰/۸۷ p=۰/۳۸۷	$\beta=۰/۱۲$ b=۰/۶۲ t=۲/۳۷ p=۰/۰۱۸		۴۱/۱۰
	هدف‌گرایی عملکردگریز	۰/۱۹	۰/۰۳۵	F=۳/۳۹ P<۰/۰۱۰	$\beta=-۰/۱۶$ b=-۰/۸۴ t=-۳/۰۰ p=۰/۰۰۳	$\beta=۰/۰۳$ b=۰/۱۰ t=۰/۵۴ p=۰/۵۹۲	$\beta=۰/۰۷$ b=۰/۲۷ t=۱/۲۲ p=۰/۲۲۴	$\beta=۰/۱۱$ b=۰/۵۳ t=۱/۹۸ p=۰/۰۴۸	
ب	شاخص‌های آماری	همبستگی چندگانه MR	ضریب تعیین RS	نسبت F احتمال p	ضرایب رگرسیون		مقدار ثابت (a)		
					۱	۲			
اضطراب امتحان	هدف‌گرایی تبحرگرا	۰/۱۱	۰/۰۱۳	F=۴/۹۱ p<۰/۰۲۷	$\beta=-۰/۱۱$ b=-۰/۵۸ t=-۲/۲۲ p=۰/۰۲۷		۴۵/۷۶		
	هدف‌گرایی تبحرگریز	۰/۱۷	۰/۰۲۹	F=۵/۶۶ p<۰/۰۰۴	$\beta=-۰/۱۴$ b=-۰/۷۳ t=-۲/۷۴ p=۰/۰۰۶	$\beta=۰/۱۳$ b=۰/۶۵ t=۲/۵۲ p=۰/۰۱۲	۴۲/۱۵		

بررسی روابط ساده و چندگانه هدف‌های چهارگانه پیشرفت با اضطراب امتحان ...

جدول ۵. ضرایب همبستگی چندگانه هدف‌های چهارگانه پیشرفت با عملکرد تحصیلی با روش (الف) ورود (Enter) و روش (ب) مرحله ای (Stepwise)

مقدار ثابت (a)	ضرایب رگرسیون				نسبت F احتمال p	ضریب تعیین RS	همبستگی چندگانه MR	شاخص‌های آماری	متغیرهای پیش‌بین	الف
	۴	۳	۲	۱				آماره		
۱۰/۰۷				$\beta=۰/۳۲$ $b=۰/۲۴$ $t=۶/۴۷$ $p=۰/۰۰۰۱$	$F=۴۱/۸۲$ $p<۰/۰۰۰۱$	۰/۰۹۹	۰/۳۲	هدف‌گرایی تبحر‌گرا	عملکرد تحصیلی	
۹/۸۵			$\beta=۰/۰۶$ $b=۰/۰۳$ $t=۱/۰۸$ $p=۰/۲۷۹$	$\beta=۰/۳۰$ $b=۰/۲۳$ $t=۵/۸۱$ $p=۰/۰۰۰۱$	$F=۲۱/۵۱$ $p<۰/۰۰۰۱$	۰/۱۰۲	۰/۳۲	هدف‌گرایی عملکرد‌گرا		
۹/۴۵		$\beta=۰/۱۰$ $b=۰/۰۸$ $t=۲/۰۸$ $p=۰/۰۳۹$	$\beta=۰/۰۴$ $b=۰/۰۲$ $t=۰/۷۸$ $p=۰/۴۳۵$	$\beta=۰/۲۸$ $b=۰/۲۱$ $t=۵/۳۸$ $p=۰/۰۰۰۱$	$F=۱۵/۹۰$ $p<۰/۰۰۰۱$	۰/۱۱۲	۰/۳۴	هدف‌گرایی تبحر‌گریز		
۹/۰۷	$\beta=۰/۱۵$ $b=۰/۰۹$ $t=۲/۸۴$ $p=۰/۰۰۰۵$	$\beta=۰/۰۷$ $b=۰/۰۵$ $t=۱/۳۱$ $p=۰/۱۹۱$	$\beta=۰/۰۰۱$ $b=۰/۰۰۱$ $t=۰/۰۶$ $p=۰/۹۵۶$	$\beta=۰/۲۶$ $b=۰/۲۰$ $t=۵/۰۵$ $p=۰/۰۰۰۱$	$F=۱۴/۱۷$ $p<۰/۰۰۰۱$	۰/۱۳	۰/۳۶	هدف‌گرایی عملکرد‌گریز		
مقدار ثابت (a)	ضرایب رگرسیون		نسبت F احتمال p	ضریب تعیین RS	همبستگی چندگانه MR	شاخص‌های آماری	متغیرهای پیش‌بین	ب		
	۲	۱				آماره				
۱۰/۰۷		$\beta=۰/۳۲$ $b=۰/۲۴$ $t=۶/۴۷$ $p=۰/۰۰۰۱$	$F=۴۱/۸۲$ $p<۰/۰۰۰۱$	۰/۰۹۹	۰/۳۲	هدف‌گرایی تبحر‌گرا	عملکرد تحصیلی			
۹/۲۷	$\beta=۰/۱۷$ $b=۰/۱۰$ $t=۳/۴۶$ $p=۰/۰۰۰۱$	$\beta=۰/۲۷$ $b=۰/۲۱$ $t=۵/۵۰$ $p=۰/۰۰۰۱$	$F=۲۷/۴۹$ $p<۰/۰۰۰۱$	۰/۱۲۷	۰/۳۶	هدف‌گرایی تبحر‌گریز				

پژوهش‌های انجام شده توسط الیوت و مک گرگور (۲۰۰۱، ۱۹۹۹) همسو می‌باشد. هسته اصلی و مرکزی هدف تبحرگریز، عدم فهم تکلیف و گریز از یادگیری به دلیل احساس عدم شایستگی است. در چنین ساختاری، فرد در هنگام امتحان که نوعی ارزشیابی از آموخته‌ها و یادگیری‌های فراگیر است، دچار تنش و اضطراب می‌شود.

نتایج تحلیل همبستگی نشان می‌دهند که بین هدف عملکردگرا و اضطراب امتحان رابطه‌ای وجود ندارد. یافته حاصله با تحقیقات انجام شده توسط الیوت و مک گرگور (۲۰۰۱) و اسکالویک (۱۹۹۷) همسو و با نتایج پژوهش‌های انجام شده توسط الیوت و مک گرگور (۱۹۹۹) و میدلتون و میدگلی^۱ (۱۹۹۷) ناهمسو می‌باشد. در ساختار هدف عملکردگرا، فرد به دنبال کسب نمره و امتیاز و اثبات شایستگی خود به دیگران می‌باشد. بنابراین، برای به دست آوردن این امتیاز و برتری به شدت تلاش می‌کند و از آنجا که تلاش و کوشش نتیجه می‌دهد، دانش‌آموز به کسب نمره‌های بالا موفق می‌شود و اضطراب امتحان به او دست نمی‌دهد.

نتایج تحلیل همبستگی نشان می‌دهند که

پیش‌بین، تنها متغیرهای هدف تبحرگرا و هدف عملکردگریز پیش‌بینی کننده عملکرد تحصیلی می‌باشند و متغیرهای هدف عملکردگرا و هدف تبحرگریز در پیش‌بینی کنندگی نقشی ایفا نمی‌کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج تحلیل همبستگی نشان می‌دهند که بین هدف تبحرگرا و اضطراب امتحان رابطه منفی معنی‌داری وجود دارد. نتیجه به دست آمده از آزمون این فرضیه با پژوهش انجام شده توسط اسکالویک (۱۹۹۷) همسو، ولی با پژوهش انجام شده توسط الیوت و مک گرگور (۲۰۰۱) ناهمسو می‌باشد. هسته اصلی و مرکزی هدف تبحرگرا، فهم تکلیف و تبحر یافتن بر آن است. در چنین ساختاری، تلاش و پیشرفت ارزشمندند. به اشتباهات به عنوان بخشی از فرایند یادگیری نگریسته می‌شود و به نمره اهمیت چندانی داده نمی‌شود. واضح است که در چنین شرایطی فرد به دنبال یادگیری است نه کسب نمره در امتحان. بنابراین، دچار اضطراب امتحان نمی‌شود و همان طور که مشاهده شد، هدف تبحرگرا با اضطراب امتحان رابطه منفی نشان داد.

بین هدف تبحرگریز با اضطراب امتحان رابطه مثبت و معنی‌دار بود. این نتیجه با

1- Middleton, & Midgley

هدف عملکردگیز با اضطراب امتحان رابطه مثبت معنی‌داری ندارد، که با پژوهش‌های انجام شده توسط الیوت و مک گرگور (۲۰۰۱، ۱۹۹۹)، میدلتون و میدگلی (۱۹۹۷)، اسکالویک (۱۹۹۷) و مرادی‌زاده (۱۳۸۲) ناهمسو می‌باشد. در تبیین نتیجه حاصله می‌توان گفت که ممکن است ناپسندیدگی اجتماعی ماده‌های مقیاس‌های هدف‌های تبحرگیز و عملکردگرا مشکل ایجاد کرده باشد. نگاهی به ماده‌های استفاده شده در پرسشنامه مربوط به هدف عملکردگیز ما را متوجه این نکته می‌سازد که ماده‌ها علاوه بر اینکه با جملات منفی بیان شده‌اند، که فهم آن برای دانش‌آموز مشکل می‌باشد، حامل برجسب‌هایی هستند که با توجه به فرهنگ جمع‌گرای ایرانیان آزمودنی از پاسخ مطابق با واقع طفره می‌رود. در واقع، همه این ماده‌ها موقعیت فرد را در برابر دیگران نشان می‌دهند. مردم شناسان بیان می‌دارند که اغلب فرهنگ‌های آسیایی، فرهنگ‌هایی جمع‌گرا هستند، در حالی که فردگرایی بیشتر در جوامع غربی رواج دارد. به عنوان مثال سینگ^۱ (۱۹۶۲)، به نقل از شکرکن و همکاران، (۱۳۸۴) ارزش‌های مورد توجه دانش‌آموزان آمریکایی، چینی و هندی را با

یکدیگر مورد مقایسه قرار داد و دریافت که چینی‌ها بیشتر تمایل به جهت‌گیری جامعه محور داشتند، حال آنکه آمریکایی‌ها جهت‌گیری خود محور داشتند. به نظر می‌رسد فرهنگ ایرانی نیز بیشتر به جمع‌گرایی نزدیک باشد تا فردگرایی. تأکید جامعه ایرانی روی تعاون و همکاری با یکدیگر و سهم شدن در منافع مادی و غیرمادی گویای این امر است. تأکید اسلام بر اعمال و عبادات دسته جمعی نظیر نماز جمعه و جماعت و توصیه به صلح رحم این مسئله را بهتر روشن می‌سازد. سلیلی^۲ (۲۰۰۱)، به نقل از شکرکن و همکاران، (۱۳۸۴) یک سری تفاوت‌های بین فرهنگی در مورد هدف‌های پیشرفت به دست آورد. وی سه گروه از دانش‌آموزان دبیرستانی، متشکل از دانش‌آموزان هنگ کنگی، کانادایی‌های چینی تبار و کانادایی‌های اروپایی تبار را مورد مقایسه قرار داد. یافته‌ها نشان دادند که در شاخص‌های هدف تبحری و خودکارآمدی چینی‌های هنگ کنگی از دو گروه دیگر پایین‌تر بودند، در حالی که در شاخص هدف عملکردی بین سه گروه اختلافی مشاهده نشد. پس می‌توان نتیجه گرفت که در فرهنگ

غرب افراد از نشان دادن خود به آن صورتی که هستند ابایی ندارند و تفاوت‌ها پذیرفته می‌شوند، در نتیجه از پاسخ دادن مطابق با واقعیت به مقیاس‌ها واهمه‌ای ندارند، ولی در فرهنگ‌های آسیایی و جمع‌گرا آزمودنی‌ها با توجه به مسائل فرهنگی و فشار اجتماعی و به عبارت بهتر برای گریز از مقایسه اجتماعی و ممکن است مطابق با واقعیت پاسخ ندهند. بنابراین، می‌توان گفت که در هدف‌های عملکردگرا و تبحرگرا چون ماده‌ها پسندیدگی اجتماعی دارند و با فرهنگ و تصور افراد از توانایی‌هایشان هماهنگ هستند، آزمایشگر موفق به ایجاد همدلی با آزمودنی‌ها شده است، در نتیجه فرضیه‌های مربوط به این دو هدف تأیید شده‌اند، اما در هدف‌های عملکردگرا و تبحرگرا چون ماده‌ها پسندیدگی اجتماعی ندارند و فرد تحت اجبار اجتماعی مجبور می‌شود واقعیت را کتمان کند، آزمایشگر موفق به ایجاد همدلی نمی‌شود، در نتیجه فرضیه‌های مربوط به این دو هدف رد شده‌اند. همچنین، به عنوان دلیلی دیگر می‌توان گفت چون ماده‌ها در این دو مقیاس با جمله‌های منفی بیان شده‌اند، پاسخ‌گویی به آن‌ها دقت بیشتری می‌طلبد که ممکن است در اثر عدم دقت

آزمودنی‌ها و یا عدم فهم ماده‌ها پاسخ‌گویی به درستی انجام نشده باشد. در فرضیه پنجم این پژوهش فرض شده است که بین هدف تبحرگرا و عملکرد تحصیلی رابطه مثبت وجود دارد. نتایج حاصل از جدول ۳ نشان می‌دهند که فرضیه مطرح شده تأیید شده است. یافته حاصل با نتایج پژوهش‌های اندرو و همکاران (۲۰۰۱)، وندوال و همکاران (۲۰۰۱)، چرچ، الیوت و گابل^۱ (۲۰۰۱)، شکرکن و همکاران (۱۳۸۴) و حاجی یخچالی و همکاران (۱۳۸۰) همخوانی دارد. دانش‌آموزی که هدف تبحرگرا دارد از تکالیف چالش‌انگیز استقبال می‌کند و تلاش و کوشش بسیاری را برای پیشرفت مهارت‌ها و آموخته‌های خود انجام می‌دهد. یکی از نتایج طبیعی چنین تلاش و کوششی بهبود عملکرد تحصیلی می‌باشد. در فرضیه ۶ این تحقیق فرض شد که هدف تبحرگرا با عملکرد تحصیلی رابطه منفی دارد. نتایج حاصل از آزمون این فرضیه نشان دادند که بر خلاف فرض مطرح شده رابطه بین هدف تبحرگرا و عملکرد تحصیلی، رابطه‌ای مثبت است. تبیین نتیجه به دست آمده بسیار دشوار است. به نظر می‌رسد، باز هم ممکن است مسائل فرهنگی

1- Church, Elliot, & Gable

(جمع‌گرایی)، تلاش آزمودنی برای گریز از دریافت برجسب نامناسب و در نتیجه دادن پاسخ مورد رضایت دیگران و به تبع آن شکست آزمایشگر در ایجاد همدلی در حصول چنین یافته‌ای دخیل باشند. در هر حال اظهار نظر قاطع در مورد رد یا تأیید یافته حاصله پژوهش‌های بیشتری را می‌طلبد. در فرضیه ۷ پژوهش مطرح شده که هدف عملکردگرا با عملکرد تحصیلی رابطه مثبت دارد. نتیجه حاصل این فرضیه را تأیید کرد. این یافته با نتایج پژوهش‌های الیوت و اندرو (۲۰۰۱)، وندوال و همکاران (۲۰۰۱)، چرچ و همکاران (۲۰۰۱)، نیک مرام و سرمد (۱۳۷۷) و مرادی زاده (۱۳۸۲) هماهنگ است. در تبیین این یافته باید گفت که امروزه آنچه در مدارس بیشتر مورد تأیید است، رقابت طلبی است. دانش‌آموزان با یکدیگر در گرفتن نمره‌های خوب برای کسب پایگاه اجتماعی و حتی برای کسب توجه معلمین و والدین خود به رقابت می‌پردازند. در واقع هدف آنان شایستگی در عملکردها نیست بلکه برتر از دیگران عمل کردن است. همین امر سبب بهبود عملکرد در عملکردگراها می‌شود. در فرضیه ۸ تحقیق فرض شد که هدف عملکردگریز با عملکرد تحصیلی رابطه منفی دارد. نتیجه به دست آمده از آزمون این فرضیه عکس رابطه مطرح شده در فرضیه مورد نظر می‌باشد. این یافته برخلاف نتایج اکثر پژوهش‌های انجام گرفته در داخل و خارج کشور می‌باشد. همان طور که در تبیین فرضیه‌های مربوط به هدف‌های تبحرگریز و عملکردگریز اشاره شد مسائل فرهنگی و اجتماعی، ماهیت مواد مقیاس هدف عملکردگریز که آزمودنی را در مقام یک مقایسه اجتماعی قرار می‌دهد و گریز آزمودنی از چنین مقایسه‌ای برای فرار از دریافت وصله‌های نامناسب و منفی بودن جمله‌های مواد این مقیاس که نتیجه آن طلب دقت زیاد از آزمودنی است را می‌توان از مواردی دانست که باعث شدند فرضیه مورد نظر رد شود. در فرضیه ۹ پژوهش فرض شد که هدف‌های چهارگانه پیشرفت با اضطراب امتحان همبستگی چندگانه دارند. نتایج به دست آمده از جدول ۴ روشن می‌سازند که متغیرهای پیش بین هدف تبحرگرا، هدف تبحرگریز، هدف عملکردگرا و هدف عملکردگریز با استفاده از روش رگرسیون چندگانه، به روش مرحله‌ای و ورود مکرر، با اضطراب امتحان رابطه چندگانه دارند. در این مدل از بین چهار متغیر پیش بین به

همچنین با توجه به اینکه نتایج تحقیق نشان می‌دهند که هدف تبحرگریز با اضطراب امتحان همراه می‌باشد، پیشنهاد می‌شود تا آن جا که ممکن است بر ارزش‌های ذاتی یادگیری تأکید شود و از انگشت گذاشتن بر ناتوانی‌های دانش‌آموزان خودداری شود تا دچار اضطراب نشوند و خود را در انجام تکالیف اثربخش ببینند، یعنی هدف تبحرگریز را انتخاب نکنند. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهند که هدف تبحرگرا که نوع ایده‌آل هدف‌گرایی است، در بین دانش‌آموزان کمتر وجود دارد. پس آموزش و پرورش می‌تواند با ایجاد تنوع در تکالیف جهت به چالش کشاندن دانش‌آموزان به گونه‌ای عمل کند که این احساس به دانش‌آموز دست دهد که انجام تکالیف برای یادگیری خود او سودمند است و این می‌تواند دانش‌آموز را به سمت هدف تبحرگرا سوق دهد.

ترتیب هدف تبحرگرا و هدف تبحرگریز معنی‌دار بودند. نتیجه به دست آمده از آزمون این فرضیه با پژوهش‌های پاژره، بریتنر و والینت^۱ (۲۰۰۰) و اسکالویک (۱۹۹۷) هماهنگ است.

در فرضیه ۱۰ تحقیق مطرح شد که هدف‌های چهارگانه پیشرفت با عملکرد تحصیلی همبستگی چندمتغیری دارند. نتایج حاصل از جدول ۵ نشان می‌دهند که متغیرهای پیش بین هدف تبحرگرا، هدف عملکردگرا، هدف تبحرگریز، هدف عملکردگریز با استفاده از روش رگرسیون چندگانه، به دو روش مرحله‌ای و ورودی مکرر، با عملکرد تحصیلی رابطه چندگانه دارند. در این مدل از بین چهار متغیر پیش بین به ترتیب هدف تبحرگرا و هدف عملکردگرا در سطح $p < 0/0001$ معنی‌دار بودند. نتایج به دست آمده از آزمون این فرضیه با پژوهش چرچ و همکاران (۲۰۰۱) همخوان می‌باشند.

با توجه به روابط موجود بین هدف تبحرگرا، اضطراب امتحان و عملکرد تحصیلی می‌توان بر ارزش ذاتی یادگیری تبحری تأکید کرد تا دانش‌آموزان بیشتر به سمت هدف تبحرگرا تمایل نشان دهند.

منابع

فارسی

- ابوالقاسمی، عباس، اسدی مقدم، عزیزه، نجاریان، بهمن و شکرکن، حسین (۱۳۷۵). ساخت و اعتباریابی مقیاسی برای سنجش اضطراب امتحان در دانش‌آموزان پایه سوم دوره راهنمایی تحصیلی اهواز. *مجله علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز*، دوره سوم، سال سوم، پاییز و زمستان ۷۵، شماره های سوم و چهارم. حاجی یخچالی، علیرضا، حقیقی، جمال و شکرکن، حسین (۱۳۸۰). بررسی رابطه ساده و چندگانه پیشایندهای مهم هدفگرایی تبحری و رابطه آن با پیامدهای برگزیده‌اش در دانش‌آموزان پسر سال اول دبیرستان‌های اهواز. *مجله علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز*، شماره‌های ۱ و ۲، سال ۱۳۸۰، ۴۸-۳۱.
- شکرکن، حسین، هاشمی شیخ‌شبنانی، سیداسماعیل و نجاریان، بهمن (۱۳۸۴). بررسی رابطه برخی پیشایندهای مهم و مربوط با خود ناتوان‌سازی تحصیلی و رابطه آن با پیامدهای برگزیده در دانش‌آموزان پسر سال اول دبیرستان‌های اهواز. *مجله علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز*، دوره سوم، سال دوازدهم، شماره ۳، صص ۱۰۰-۷۷.
- مرادی‌زاده، سیروس (۱۳۸۲). بررسی رابطه هدفگرایی معطوف به تکلیف، خودتخریبی و خودارتقای با اضطراب امتحان، خود اثربخشی و عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان پسر سال اول دبیرستان‌های اهواز. پایان‌نامه کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- نجاریان، بهمن، عطاری، یوسفعلی و مکوندی، بهنام (۱۳۷۵). ساخت و اعتباریابی مقیاس اضطراب (ANQ). *مجله علوم انسانی الزهرا (س)*، تهران.
- نیک‌مرام، زهرا و سرمد، زهره (۱۳۷۷). بررسی رابطه بین اهداف پیشرفت و جهت‌گیری‌های مثبت و منفی دوستان نسبت به درس و تحصیل در دانش‌آموزان پسر راهنمایی شهر همدان. *مجله روان‌شناسی علمی- پژوهشی*، سال پنجم، شماره ۱۷، سال ۱۳۸۰.

لاتین

- Andrew, J., Elliot, A., Holly, A., & McGregor, M. C. (2001). A 2*2 achievement goal framework. *Journal of Personality and Social Psychology*, 3, 501-519.

- Button, S., Mathieu, J., & Zajac, D. (1996). Goal orientation in foundation. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 67, 26-48.
- Church, M., Elliot, A., & Gable, S. (2001). Perception of classroom environment, achievement goals, and achievement outcomes. *Journal of Educational Psychology*, 93, 43-54.
- Elliot, A., & McGregor, H. (1999). Test anxiety and the hierarchical model of approach and avoidance achievement motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 76, 628-644.
- Elliot, A., & McGregor, H. (2001). A2*A2 achievement goal framework. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80, 501-509.
- Elliot, A. J., & Harackiewicz, J. M. (1996). Approach and avoidance goals and intrinsic motivation: A mediational analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70, 461-475.
- Elliot, A., & Church, M. (1997). A hierarchical model of approach and avoidance achievement motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72, 218-232.
- Middleton, M. J., & Midgley, C. (1997). Avoiding the demonstration of lack of ability: An underexplored aspect of goal theory. *Journal of Educational Psychology*, 89, 710-718.
- Midgley, C., Maehr, M. L., Hruda, L. Z., Anderman, E., Anderman, L., Freeman, K. E., Gheen, M., Kumar, R., Middleton, M. J., Nelson, J., Roeser, R., & Urdan, T. (2000). *Manual for Adaptive Learning Scales (PALS)*. Ann Arbor, MI: University of Michigan.
- Nicholls, J. G. (1984). Achievement motivation: Conceptions of ability, subjective experience, task choice, and performance. *Psychological Review*, 91, 328-346.
- Pajares, F., Britner, S., & Valiant, G. (2000). Relation between achievement goals and self-beliefs of middle school student in writing and science. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 406-422.
- Skaalvik, E. (1997). Self-enhancing and self-defeating ego orientation: Relation with task and avoidance orientation, achievement, self-perception, and anxiety. *Journal of Educational Psychology*, 89, 71-81.
- Vandewalle, D., Cron, W. L., & Slocum, J. W. (2001). The role of goal orientation following performance feedback. *Journal of Applied Psychology*, 86, 629-640.

**The Simple and Multiple Relationships of Achievement Goals
with test Anxiety, Academic Performance of High School Male
First Grade Students in Izeh City**

By: M. Gholizadeh, M. A.

H. Shokrkon, Ph. D.

J. Haghghi, Ph. D.

Abstract

The purpose of this research was to examine simple and multiple relationships of achievement goals with test anxiety and academic performance of high school male first grade students in Izeh city. In this research, mastery-approach, mastery-avoidance, performance-approach and performance-avoidance goals were considered as independent variables and test-anxiety and academic performance were dependent variables. The sample consisted of 381 male students randomly selected by a multistage method from the high schools in Izeh. The measurement of variables were conducted by use of the Patterns of Adaptive Learning Scales, Andrew Achievement Goals Scale and Ahwaz Test-Anxiety Scale. The results of this research indicated that mastery-approach goal had a negative relationship with test-anxiety, but had a positive and significant relationships with academic performance. Mastery-avoidance goal had positive relationships with test-anxiety and academic performance. Performance-approach goal and performance-avoidance goal had positive relationships with academic performance, but no relationships with test-anxiety.

Keywords: